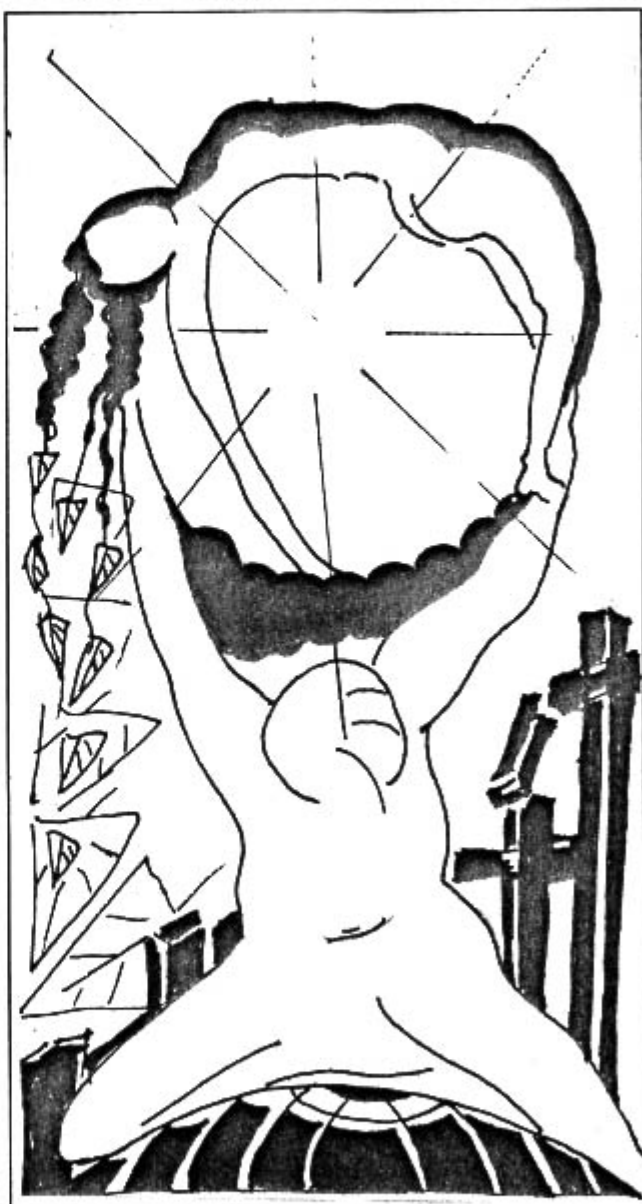

Németh Erzsébet

Élet-mese

Egyszer volt,
hol nem lesz élet:
gyönyörű mese,
borzalmas ígézet.
És mégis, mint a hangya:
benne vagy a bolyban,
minden csalódásban,
minden kis mosolyban,
minden ölelésben,
pataokban, virágban,
hajnali szellőben,
ünnepi imában.
Ámulsz, lohatsz,
gyűjtesz, szeretsz,
rombolsz, gyűlölsz, -
méred: hol a helyed.
Lángolsz, megfagysz,
árvulsz, szenvedsz,
táncolsz, gyilkolsz,
újra kezdesz...
Hiszed, hogy tiéd e föld,
pedig csak egyetlen morzsája vagy,
de vad álmaidban
mindenen túlnövöd magad,
aztán őstitökká kövülsz
bármennyire fáj is, -
hogy rád omlik ez a
világ-katedrális.

Németh Dezső

versei

egy költőnek

az ének kifosztja a lelked:
pucéran állsz
odalökve a világnak
mindenkié vagy
akár a halál

két költőnek

szolgálat az ének
szolgálat a jónak
szolgálat a szépnek

gondolj vissza!

gondolj vissza! a hegy hátán
gondolj vissza! a nap rávérzik
gondolj vissza! szerelmünket
gondolj vissza! virágok nézik

magányos vagyok elkerülsz
mint őszi csönd a kertet
mikor rikoltó fellegek
torz hangon énekelnek

e telhetetlen éjszakán
surrogó tépett árnyak
őrült sötétnagy madarak
szemem tükrére szállnak

mérhetetlenség özönlik
az élet csak egy pillanat
állunkig ér a feketeség
s mélyéről vörös seb fakad

várakozás

nem lobog semmi - várunk
talán egy üzenetre
mélyen hallgat az ág
a csönddel leterítve

omlásveszély

nem olvad a csönd
süket az egész vidék
néma szikla az arcod
a csöndben repedés
a hallgatás

ébredés

hamvas távol dereng
rád adom tekintetem
omló hajad lebben
inged almavirága
gyümölcsöt terem

rejtve

rejtve vagy bennem
hidegnagy termék
templomnémasága
máriaüveglek

éhség

éhes a lélek
rongyos a tekintet
vajúdik bennem arcod
megejtett emléked
hajnalcsöppjében
fájásaim
fölerzenek

csendben

vállamra dőlsz, kezéd átfonja testem
reszkető törzsemen inda fut
tekintetem tükrébe merülsz
vergődsz bennem
sebbé metszett hallgatásodon
sajog a múló pillanat

T. Ágoston László

Katona a katona

Sovány alezredes, az Isten háta mögötti hadkiegészítő parancsnokság tisztességben megöszült parancsnoka fáradságtól reszkető kézzel simította hátra deres haját, felnézett az iroda falán ketyegő órára és felsóhajtott.

- A guta megüt Mucuska, ha arra gondolok, hogy harminc fiatallembert vizsgáltunk meg reggel óta, és mindössze kettő felelt meg katonai szolgálatra. Az egyik asztmás, a másik gyomorbeteg, a harmadik pszichopata, a negyedik világnézet miatt nem hajlandó kézbe venni a fegyvert...

- Amelyik mégis, annak meg felmentése van - sóhajtott vissza Mucuska, a törzsszászlós. - De azt se feledje alezredes úr, hogy három kiválóan megfelelt hátszázági szolgálatra!

- No igen, akiket maga vizsgált, törzsszászlós - dünnyögte a hős katona. - De árulja már el, hogy ott, a parván mögött, a félhomályban hogyan tud ilyen gyors és pontos diagnózist felállítani!

- Ó, alezredes úr, ez a rutin... - pihegte fülig pirulva az ezred lánya. - Mert ugye mire törzsszászlós lesz az ember lánya, első fogásra megérzi, illik-e a zászlórúd a tartóba.

- Mármint a katona a bakancsába, ugye?

- No igen, úgy is lehet, de surranó nélkül kényelmesebb.

- Már megint csak fecsegünk, az idő meg rohan - nézett az órájára a kötelességtudó katona. - Nézze meg, kérem a számitógépét, ki a következő!

- Igenis, alezredes úr, megnézem, bár abszolút nem számít. Katona Csongor. Odatípegett az ajtóhoz és kiszólt. Csak úgy rengtek belé a vastag falak. - Katona úr, jöjjön be!

- Igenis, kérem, itt vagyok - ugrott talpra egy nem éppen tinédzser korú férfi. - Jó napot kívánok! Kiszti hand! No meg erőt, egészséget is! Mindenki válassza ki a neki legmegfelelőbbet!

- Maga ki? - meredt rá elképedve az alezredes. Uram, ez itt a katonai sorozóbizottság, nem rokkant nyugdíjasok klubja! - Biztos benne? - lépett közelebb a jelölt. - Mert ahogy elnézem magát, igencsak úgy néz ki, mint egy kisnyugdíjas a postás érkezése előtt egy héttel.

- Miért, az hogy néz ki?

- Mint az aszaltszilva, amelyiknek most kezd penészedni a vége.

- Nézze, Katona úr! - vette át a szót Mucus. - Mi nem érünk rá csevegni. A mi dolgunk az, hogy megalapozzuk a jövő évezred ütőképes, korszerű, profi magyar hadseregét, mely a NATO kötelékében öröklik a világéke fölött.

- Hú, de szépen tetszett mondani, asszonyosság! Akár Zsukov marsall... hányban is? A fenébe, pedig bízt Isten tudtam... Meg az a hatodik Lenin, az is tudott ilyen szépeket mondani. Olvaszt? Ott volt minden pártbizottságon a középső polcon piros bársonyban. A franc törje ki, nekem kellett leporolni minden héten kétszer. Csak úgy szívta magába a koszt... Emlékszik?

Nem? Nem...

- Nem érdekel, mit mondott az a bizonyos hatodik Lenin! - fortyant föl az alezredes.

- Én elhiszem magának - mosolyodott el Katona - Csak tudja azon röhögök magamban, mit szólt volna a főnöke húsz évvel ezelőtt a tisztí vizsgán, ha neki is ezt mondta volna...

- Maga csak ne röhögjön!... A hölgy megszólítása pedig törzsszászlós asszony. Végeztem!

- No, ennek igazán örülök, mert legalább elmondhatom, miért is jöttem. Aztán mióta törzsszászlós az asszonyosság?

- Két éve léptettek elő - húzta ki magát Mucus.

- Na látja, aranyoskám, ez a nagy különbség. Engem elő sem léptettek, mégis hetven éve Katona vagyok. Sőt, nekem már a dédöregapám is Katona volt. Mi az, hogy katona?

Huszár százados. Aztán ahogy nőtt a család, úgy fogytak a lovak. Negyvenötben a faternak még jutott belőle egy comb az ostrom alatt, én meg mire nyugdíjba kerültem, már csak egy kis alkatrészt kaptam.

- Gondolom, a szerencsepatkót... - mondta elmélázva Sovány.

- Nem talált. Följebb a combja közt.

- No, ebből elég! - ugrott talpra Mucus. - Hátra arc, indulj! Kiszuperálva. Küldje be a következőt!

- Nem addig a', törzsszászlós asszonyosság! - vetette föl a fejét harciasan Katona. - Ha már ide caplattam, csak elmondom.

Szóval az a szintizta igazság, hogy nem is engem hívtak ide, hanem a legkisebb unokámat, aki ugyancsak Katona Csongor. Azt mondja a gyerek tegnap este, hogy nagyfater, én nem érek rá elmenni, meg különben is pacifista vagyok, menj már el helyettem a sorozásra! Hát egy kicsit meglepett a dolog, mert úgy tudtam, hogy fradista. No, meg azt is mondta, hogy nyugi, nem veszik észre a cserét, mert a számitógép nem elég intelligens. Tudod mit? Neked adom a zsebpénzem felét. Aztán meg ha megtetszik a dolog, be is állhatsz szerződéses katonának. Nem jön rosszul a nyugdíj mellé. Hát nem mondom, elfér... Meg azt mondja, hogy majd legfőljebb támogatsz engem, mint pályakezdő munkanélkülit. Mintha eddig nem támogattam volna...

- És maga képes volna elfogadni az unokája zsebpénzét?

- Ugyan, kérem, nincs annak már a hónap végén egy fillérje sem. Sőt, már a hónap közepén is én veszem neki a fűvet...

- Hát akkor miért ment bele ebbe a csalásba?

- Nincs ebben semmiféle csalás, kérem, törzsszászlós asszonyosság! Én Katona Csongor vagyok. Jó, nem tagadom, kapok egy kis nyugdíjat, de attól ugyanúgy felkopna az állam, mint ott, maga mellett azé a csillagos úré. Szóval úgy határoztam, hogy fölcsapok szerződéses katonának. Tessék, itt vannak az orvosi leleteim, olyan egészséges vagyok, mint a makk. Nem mondom, ha északi szél fúj, egy kicsinyes hasgat a bal vállam, de majd a jobbra vetem a puskát, és valahová délre kérem magam békefenntartónak. Aztán meg ugye ez a ruházati ellátmány se kutya, kérem. Azt mondta a kisunokám, hogy sárga surranót, meg terepszínű göncöt kérjek, mert a dizsóban most az a menő. Kell neki, kérem, mert a régi gyári bakancsomat már elnyűtte.

- Hmm... Szóval maga szívesen vállalná a katonai szolgálatot - csillant föl az alezredes szeme.

- Ejnye, csillagos úr, kedves öcsém, hát nem ezt magyarázom? Én mindig is Katona voltam. Csak tetszik tudni, ha lehet konyhai munkát nem vállalnék, mert a mosogatószertől

mindig ekcémás lesz a kezem. A második feleségemtől is ezért váltam el.

- Dohányzik? - tette fel a keresztkérdést Sovány.

- Hú, de rafinált ez a csillagos katona! - nevetett föl az öreg.

- Ha azt mondom, hogy... no nem! Hát... az attól függ.

- Mitől?

- Hát, hogy magának van-e dohánygyári részvénye.

- És ha netán lenne?

- Ó, hát akkor nekem már a dédöregapám is szívarral a szájában ült a ló hátán. Ezért is lettem Csongor. Sőt, ha jól emlékszem, még annak a Damjanich nevű tábornoknak is ő szerezte be a szivarjait, akit Aradon kivégeztek 1849-ben. Jó kapcsolatai voltak az új világi tözsdén, ami aztán apáról fiúra szállt. Csak arra nem emlékszem, ki szívta el a maradékot. Talán valami Jujinszki, vagy hogy hívták...

- Kérem, csak ne személyeskedjünk! - csattant föl a törzszászlós. - Azt hiszi, csak az a Jujinszki képes... no igen...

No, de térjünk vissza a magunk dolgára! Hogy áll az itallal?

- Mi a fene, ennek meg zupgálínkfazódéja van? Hát kérem, én megmondom őszintén, időnként bekapok egy kis célzóvizet. Nem mindig, csak úgy időnként...

- Milyen időnként?

- Hát, tetszik tudni, kisidőnként. Csak akkor, ha süt a nap, meg ha esik, no meg ha borús az idő. Mert hogy az én anyai nagyapámat úgy hívták, hogy Józan Ignác. Nos, kérem ez a bizonyos Józan Ignác arról volt híres a falujában, hogy akármennyire berúgott, akkor is Józan volt. Hát én, mondjuk ennyire nem, mert én alapvetően Katona vagyok, de mindig van bennem egy kis Józan.

- Rendben van, még egy utolsó kérdés: hogy áll a szexszel?

- No, még egy keresztkérdés, aztán itt hagyom az egészet - motyogta magában Katona, de azért a legszebb mosolyával mondta. - Hát, hogy őszinte legyek, békefenntartás szempontjából, az attól függ. Mert ez a bizonyos Józan öregapám, aki állandóan részeg volt, azt mondta, hogy nincs randa nő, csak kevés pálinka van. Ahogy itten elnézem a törzszászlós asszonyságot, igaza volt az öregnek.

- Ezt értsem úgy, hogy udvarol nekem?

- Udvarolok, pitvarolok, csípem a búróját... Bármít, de fölvesznek-e szerződéses katonának?

- Talán... - pirult el szégyenlősen a törzszászlós.

- Hát akkor ide figyeljen, drágaságom! Én a maga két szép szeméért lehoznám a savanyú úr válláról a csillagokat. Magasabbra nem mászok, mert tériszonyom van. Meg magáért már ez is nagy áldozat. Aztán meg minden kimenőre két do-

boz színes, japán óvszert vinnék, és kéthavonta csináltatnék AIDS-tesztet. Sőt, tudja mit? Csukott szemmel meg is csókolnám éleslövészeti közben.

- Nehéz fegyverzettél? - sikoltott fel örömeiben Mucus.

- Mi az, hogy?... légvédelmi ágyúval.

- Alezredes úr! Alkalmas!!!

- Hú...ú... - fújt nagyot vitéz Katona. - Hogy mit meg nem tesz az ember a családjáért...

Lelkes Miklós

Kannibálok

Vágyó fogak. Fent zsírfényű a Nap.
A Nagy Lakoma el dehogyan marad!
Csorog a nyál a piszkos földre le.
Sorvég tolong, zajong az eleje.
Mellet dülleszt a pökhendi Vezér:
kondérjából a horda inni kér.
Ki így, ki úgy, de bármilyen a szó,
cifra, nem cifra, - mind hamis, csaló,
mind lökdösődő, koncert kapkodó,
felkapaszkodó és alávaló.
S látja, ki látja, míg a szíve fáj,
mit is marcangol modern kannibál,
sok mohó fog mit tép és tépne szét:
mind az Igazság húsát és szívét,
nem-úgy-volt múltat, mást látó szemet,
mit gyűlölnék álszent szemtelenek,
s emlékeket, melyek most sértenek
rút önérdéket, s horda érdeket.

S az áruló? Neki a csont marad,
címeres cím, önámító konyak.
Képernyőn páva lett, de lelke benn
tudja magáról milyen becstelen.

Az Idő meg csak bús-tétlenül áll,
s nézi: a sok kannibál mint zabál.

Az ördög országa

Isten országát kérték a szemek -
az Ördögé sompolygott közelebb.

Hamis Éden-fa almája lehull.
Ez hazudik, az hazudni tanul.

Álszent szóval papol csaló remény.
Aranyborjú-jel püspöksüvegén.

Bombák fényénél láthatja ki lát:
poklot szállít szálló pokolvilág.

Kacag a Sátán: "Mily ördögi tett
az, hogy az ember megteremtett!"

N. László Endre

*Mindenfelé szól a madár:
Kelj fel, tündér, ne aludjál,
Árgyilusról ne álmodjál!...*

A kumai leventék és a csallóközi tündérek

Egyezer és egyszáz esztendeje annak, hogy őseink birtokukba vették a szépséges szép Kárpát-medencét. Jöttek véresen bár, de győztesen, dalolva, ősi napkeletről ifjú nagygyugatra, és szájról-szájra szállt a diadalmas, büszke, boldog kiáltás:

Hunornak, Magyaroknak gyomdokában járunk!...

Attila atyáknak örökében járunk!...

Egy csapat - harcra-csőkre egyaránt mindig kész - legény így jutott el abba a szigettengerbe, melyet az őseink később olyan sok szép néven neveztek, s melyet ma Csallóköz néven ismerünk. A föld meghódolt népe óva intette a daliás legényeket:

Tündérek laknak ott,
meg gonosz óriások,
cselszövő manók és
tüzes boszorkányok,
fanyűvő démonok és
rémisztő sárkányok!

A legények felfigyeltek a "tündér" szóra, mert a többi ugyan nem nagyon érdekelte őket. Az új hazában viszont feleségre, sok gyermekre, sok harcosra, sok-sok dolgos kézre volt immáron szükség. S a tündérlányok híre talán még inkább csábította őket, mint a harci dicsőség.

A szigetségre bejutva csakhamar össze is találkoztak a tündérekkel, hiszen a hírük mindenütt megelőzte őket. A tündérek bátran megkérdezték a szépségükön ámuló-bámuló daliákat:

- Kik vagytok ti? Lovas istenek?

- Néha többek, többször kevesebbek, virágszép lányokhoz, szép tündérlányokhoz mindig kedvesebbek: kumai magyarok vagyunk.

- Honnan jöttetek?

- Messze napkeletről, ahol még nagyobb folyók hömpölyögnek, mint itt, s a folyók vize aranyat hordoz...

Ahol a síkságnak sehol vége nincsen, s a puszták szeléből szól hozzánk az isten... Ahol a nap vízben kel és vízben nyugszik... A végtelen tengerektől, a meotiszi ingoványoktól vándoroltunk Levédiába, Etelközbe, majd ide - ősi napkeletről ifjú nagygyugatra -, hogy elfoglaljuk Attila atyánk és avar testvéreink dús örökét!

- De mit akartok itt, ahol a víz uralkodik, ezen a helyen, de li szép leventék?

- Ahogy híreket hallottuk, lovainkat meghajszoltuk és eljöttünk, im, értetek.

- Szép beszéd a nyílt beszéd... És mindjárt egy egész sereg?... Kosarunk most nincsen ... Mondjunk inkább nemet?

- Látom, tündérlány, szavunkat is érted, szándékunkat is érted, s a nyelved is jól pereg. Igen, egy egész sereg! S láthatod szép szemekkel, hogy ezek a leventék - velem együtt - milyen türelmetlenek. S azóta, hogy megláttak benneteket, egyre türelmetlenebbek.

- Hé, ti büszke kumai legények, ti bátor szavú magyar legények, tudjátok meg, hogy engedelmeink nélkül halandó lába ide be nem léphet! Vagy azt akarjátok, hogy az avari tündérek a csontjaitokkal vessék be ezeket a földeket, ezeket a vízeket? Tudjátok-e, hogy farkasok, rákok és dögmadarak bendőjébe temetkeztek, ha most nyomban vissza nem fordultok?

- Hallottuk, tündérek, avari tündérek. Vissza is fordulunk talán, ha lovunk nyergébe ültetek, mosolyogva vagy sírva, egyre megy, de addig nem. Hallottátok-e, vitézek? Vissza csak velük, nélkülük soha! Temetkezünk biz mi tündérek hajába, szerelmes, szép lányok ölelő karjába.

- És pontosan sohanapján, annak is a délutánján... Ha nem hisztek nekem, hát csak gyertek utánunk, ha mertek, ti szájaskodó kumai leventék, ti rátartó magyar legények!

- Minek kergetőznénk szépséges tündérek? Soha napja éppen ma van, ha délben az ég csillagtalan. Ugye, legények, igazam van?

- Igazad van! Igazad van! Egészen addig igazad van, amíg azt mondd ki, amit mi gondolunk! - kiáltották kacagva a leventék.

- Hallhattátok, szép tündérek, el nem megyünk nélkületek! De mitől féltetek? Láthatjátok, hogy nem vagyunk éppen utolsó legények. Egy szó, mint száz: asszony kell a sátrunkba; szép és eszes, dolgos, de főként engedelmes!

- Hallottátok, húgocskáim?! Csak így egyszerűen bejelenti a hitvány nőrabló, hogy asszony kell a sátrunkba. Ha asszony kell, máshol keressétek, ha kedves kell, szépen megkérjétek. Északon és délen vannak szolganépek, s leányaik lányok, bár nem igen szépek.

- De minékünk éppen ti, csak ti kellene! Úgy látjuk, hogy hozzánk pont ti illenétek: világverő hősökhöz világszép tündérek.

- Meghiszem azt, te szépszávu szégyentelen... Hiába fürdik meg a csóka szűz forrásban, tiszta tóban, nem lesz fehér hattyú soha.

- Nem azé a szép lány, aki másnak hagyja. Nem azé a tündér, aki elszalasztja. Fogjátok meg őket, legények!

- Hát csak gyertek, gyertek, kumai leventék, magyar legények! Ha szárnyatok nincsen, uszonyotok nincsen, már pedig nincsen, nyomunkba sem értek.

- Elmegyünk értetek, pilleszép tündérek, virágszép tündérek.

- Hát csak gyertek, gyertek! De nem értek ti soha a bárka nyomába.

Megkezdődött a hajsza, amelyet ez a vénséges vén, szépséges szép világ még soha nem látott. Folyóvízen, rózsás, lilomos tavon nyílsebesen siklott a tündérbárka.

- Hé, legények, kerítsétek! Bármerre megy, csak utána!

Szinte forrt a lovasok nyomában a víz. A jól úszó lovak kitétek magukért, hát még a gazdáik. Mindenütt ott jártak a tündérbárka nyomában.

A tündérek végre belátták, hogy vízen nem menekülhetnek, hát kiugrottak a lápra, s annak hintázó zöld szőnyegéről csúfolkodva, incselkedve kiáltoztak daliás üldözőik felé:

- Kell-e néktek tündér-mátka?

- Kinő-e a lovak szárnya?

- Hamarább lesz békán tollú, mint a gödényen kopoltyú.

- Vigyázzatok, gyilkos lápok!

- Csak utánuk, legények! Azt hiszitek, ezek mások, mint a meotiszi vagy az etelközi lápok? Nézzétek csak ott szaladnak a szépséges tündérlányok! Siessetek! Mire vártok?

Amerre a tündérek menekültek, aranypor hullott a hajukból, s ez utat mutatott az üldözőiknek. Eldobták arany sarukat, majd ruháikat is, gondolván, amíg a daliák azokat összeszedik, addig a nyomukat is vesztik. De a tündérmátka kellett a leventéknek, s nem a mátká arany cipellője, szín-arany ruhája.

Aztán a tündérek már nem menekülhettek tovább. Végére értek a vízi világnak, amott tovább már a hegyek kezdődtek, számukra egy idegen, ismeretlen világ. Megálltak egy réten, ahol arany virágok illatoztak, a kelyhükből arany méhek, arany pillangók itták a részegítő nektárt, az illatos virágmézet. S a tündérek tudták már, hogy makacs üldözőik elől nem menekülhetnek. Hogy azok utánuk jönnek vízen, ingólápon, mintha nem is lábon járnának, hanem szárnyon, nem lovakon, táltosparipákon. S már alig várták, hogy a daliás leventék utolérjék őket, ha titkolták is még egymás előtt.

Táncol a réten száz tündérlány,
száz nászra hív mind valahány...
Bronztestű leventék törnek elő,
násztáncát lejtí száz tündérnő.
Illatuk csókos, víg sikoly cseng,
kacag száz legény, kacag a csend.
Száz arany lepke rebbenve száll,
csókosan reszket száz puha váll...

- Kristályvizek tilinkóztak, gyöngyvirágok harangoztak, s az alkonypírban szinte égett, lángolt őseink éppen birtokba vett földje - szép Csallóközünk...

Jegyzetek:

1/ A csallóközarányosi Gancsal István és Töltéssy Mihály elbeszélése alapján írtam le a csodaszarvas regéjének ezt a csallóközi változatát.

2/ A krónika szerint: "... midőn Álmos vezér magyarjaival az Ural hegység alul kiindult, Ketel, a Kuma folyó mellett lakó magyarokkal, a kiváló hajós-, halász-, és lovasnéppel őshazáját elhagyván, Kiov mellett Álmossal szövetkezett. Ketel fia, Oluptolma /Alaptolma/ a mostani Csallóköz sziget délkeleti csúcsán romban lévő várt felépítvén, azt őrséggel ellátta, majd a Csallóköz keleti részét is megszállta... Ezek, noha a többi magyarokkal ugyanazon egy faj valának, mégis megkülönböztetésül a többiektől, kumai magyaroknak hívtak, s az általuk elfoglalt erősséget Kumaromnak nevezteték..."

3/ A csallóközi "tündérlányok" valószínűleg az itt élő avarok leányai lehettek.

Baráti Molnár Lóránt

Csontvázuk átvilágít

Rókaörös domboldal, őszi égen húzó, gombszemű varjak. Szegények aranya: szekérderek kukorica tündököl, telnek a görék. Lombeső szakad, a szederfa óriás sünné vedlik, ájult önkívületben fúj takarodót a napraforgó sárga trombitája. Körtefa súlyos könnye hull, a fű rozsdavert kardja megtörik. Aszaltszilvaarcú öregek botladoznak a tarlófűst kék bokrai között, bokájukra tőkinda, krumpliszár vet hurkot, zörögnek a szélben, akár a tengeriszár, csontvázuk átvilágít rongyolt levélle foszló bőrükön. Ki váltaná meg őket? Isten elfoglaltabb, hogysen ügyes-bajos dolgaikkal veszködne. Ki segít nekik felállni, mikor összefut szemük előtt diófa, ház, galambdúc, s rogyanó térdel arcra bukna a szalmakazal és istálló között? A nyomorúságból-kivakarózott lányaik, fiaik messzire kerülnek a régi portát. Csak a tél, csak a tél jön meg óramű-pontosan minden évben, villogó botjával megzörgeti a kaput, fehér kutyái kaparják a deszkakerítést, halott angyal köntösével fogaik között holnap a szívükig nyomulnak.

Bayer Béla

Őszvég

Szarvas topog,
patáján rozsdás avar.
Őszvégre jár,
homloka ködöt kavár.

Gally roppan durrogva,
nyomában amerre lép,
gyertyát gyújt agancsán
titkon az alkonyi ég.

Dienes Eszter

Utánad, Kedves

Tegnap szedett fel a Hősök terén. Sármos volt,
veszélyes fajta, bőre ropogós. Csak a fehér ló
hiányzott alóla, igazán.
Azt mondta, szereti a költőket, leginkább J. A.-t.
Idézett is tőle többször, szép szavak csúsz-
káltak a száján ki-be, én meg lassan hinni kezdtem.
Most az ágyban fekszem, fény és sötétség rácsos
börtönében. Fölém feszíti árnyékát, babrál rajtam...
Biztos a gyújtózsínórom keresi, de én már rég
nem vagyok bombajó. Az arca torz, vízköpő fejjé változott,
arcomba zihál, fülemből hörög.
Hunyd be a szemed, te döglövölti.
Úristen, mit keres bennem ez a férfi?!
Lökődösödik,
sűrített tej csorog belőle,
bemocskolja a hasam...
Kibaszott rossz kurva vagy, mondja, miközben
gatyába rázza magát. Nézem a gatyát.
Agyékomban sovány, éhes macska dorombol, odébb rúgom.
Megfordulok az ágyban s hömpölygő sugárban
hányini kezdek.
100 évvel utánad, Kedves.

1980.

K. Tóth Éva

Az vagy nekem

a perc
mikor nyitja szemét az ég
s minden kéken ég
szívemen veresnek ébredő pilláid
s kék szemed a kék égre néz -
de hirtelen riadót fúj a harsány zöld
lila szederinda oldja kötényét
s a színek ezernyi pompája árad
az aranyként tűző nap felé

az vagy nekem
az első és utolsó pillanat,
amikor ébred s behunyja szemét az ég
s mint kék szemeid
minden kéken ég.

Baráti Molnár Lóránt

Ősz

ökörnyál feszít fonalat
kutyalótól csillagokig

mártír napraforgók homlokán
sárgaréz Dózsa-korona vakít
pocakos varjaknak apostol
madárijesztő prédikál
hiába
zúgva lecsapnak a kertre

a hegy mint óriási sün
felborzolódik
védekezésül meresztgeti bőköcs karóit

az ember elássa a krumplit
szárkúpokat rak
tűzelőt készít télire

s amikor már elrendezte a tájat
behúzódik lassan a házba
s maradék hitével erejével
fűti a sanyarú telet

Ragozás

/Riának/

kiteregetlek kiteregetsz
magadból visszaszeretsz
magamból visszaszeretlek
sírásaidba nevetéseidbe fojtasz
kiraklak magamra az éjszakák mozaik-
köveiből elárulsz az utaknak a magánynak
futok az elérhetetlen megfoghatatlan
szívárványok után mágnesként vonzanak
hiányodnak kiszolgáltatatsz
kioldasz magadból feloldasz magamban
kioldasz magamból feloldlak magamban
feloldozzuk egymást
egymás bűneinek elkövetésével
elkárhozzunk a nem magunktól
megvont étkeinkben
(kirakom magamat
tagadásaim mozaikköveiből)
kirakjuk egymást a szavak vízköveiből
(holnap a halál sötét jeleiből)

Az Ateista Történelmi Egyház

Az értelmes élet útja

Az ember a testével és lelkével együtt él a természetben.

Természetén kívüli élet nem létezik, mint ahogy társadalmon kívüli erkölcs sem létezik. Boldogságunkat vagy boldogtalanságunkat lelkünkkel /tudatunkkal/ érezzük érzékeink által. Gondolkodással is elő tudunk idézni különféle élettérzéseket, mert élményeink ezt lehetővé teszik. Mivel gondolkodásunk az agy-anyag fejlődésének eredménye, lelki tehetségünk nagyban függ attól a környezettől, amelyben nevelkedünk és élünk. Csecsemőkorban aligha tudunk gondolkodni, mert agyunk csak néhány primitív életfunkció irányításának ellátására képes. Bárki ellenőrizheti ezt az állítást, ha visszagondol gyermekkorára, eszmélésének időszakára. Ha a lélek önállósága igaz lenne, akkor készen kaphatnánk születésünk alkalmával, nem kellene fejlődnie, mindjárt lennének élményeink, tudásunk, sőt gyermekként felnőtt fejjel gondolkodhatnánk. Természetesen ez illúzió. Ha megfordítjuk a dolgot, akkor akár testnélküli emberek is lehetnének. Miért adják az istenek mégis ezt a gyalázatos testet az embernek, amely sok bűn elkövetésére képes? Milyen gyönyörű világunk lehetne a tökéletes lélek birtokában! Gondoljuk meg a dolgot, és rájövünk, hogy a lélek önálló létezése lehetetlen.

De mibe kapaszkodhatunk, ha az ateisták megfosztanak bennünket az utolsó reménységtől, a mennyországtól, a reinkarnációtól vagy a feltámadás illúziójától is? Nem kapaszkodhatunk másba, mint a boldogságban eltöltött életbe. Ezért hamisak azok a tanok, amelyek a túlvilági gyönyörű életet hirdetik a földi élet élvezeteinek lemondása fejében, mert ilyen élet nem létezik, csak a fantázia szüleménye; a mesék ideológiáját valamilyen ál-erkölcsös élet demagógiájával akarják igazolni. Tűrjünk, szenvedjünk, viseljük el a megpróbáltatásokat, mert az Isten így tesz próbára bennünket, majd elnyerjük méltó jutalmunkat a másvilágon, ha türelmesek vagyunk és alázatosak. Aki ezt elhiszi: igen naiv, nem gondolkodik, és ez nem emberhez méltó cselekedet.

A boldogság nem más, mint élettérzésünk kiegyensúlyozott állapota. Hozzá tartoznak ehhez társadalmi és természeti környezetünk anyagi és szellemi adottságai, valamint örökletes tulajdonságaink. A boldogság nagyon összetett és relatív érzés. Az élvezet nem egyenlő a boldogsággal, a gazdagság és a hatalom sem üdvözítő út a boldogsághoz.

A tiszteltet, a barátság, a szeretet, a szerelem, a munka és az anyagi biztonság lehet alapja a boldogságnak, nem sok kell ezekből, de egyik sem nélkülözhető. Hiába van valakinek sok pénze, ha egyetlen barátja sincs, ha nem szeretik, ha csak önmagára gondol, nem lehet boldog. De hiába szeretnek, hiába vannak barátai, ha ők is éheznek veled együtt, bizony ritka vendég lesz a boldogság nálatok. Tehát a boldogságot nem bízhatjuk csupán a lélekre, a testünk állapota nagyon fontos, mert lelkünk is ezt érzékeli. Az értelmes élet egyik legfontosabb tevékenysége az alkotó munka, amelyet önmagunk megvalósítására és a társadalom érdekében végzünk. Sokunkban felmerül a kérdés: mi az élet értel-

me? Madách Az ember tragédiájában azt írja, hogy "az élet értelme a küzdés maga..." A küzdés nem lehet az élet értelme, talán csak eszköz lehet célunk eléréséhez, de még így is igen durva és keserves élet az ilyen. A vallások általában az Istenhez való eljutást tartják az élet értelmének. Szerintük anyagi testünk okozza minden szenvedésünket. Ha lemondunk a földi javakról és az Isten felé fordulunk, elérjük életünk célját. A halálunk után lelkünk a paradicsomba jut.

Nem hihetjük komolyan, hogy az élet értelme a halál lehet, ezt csak örültek gondolhatják.

Az élet értelme csak a megismerés lehet. Aki a megismerésre törekszik, az mindig újabb és újabb célokat tűz maga elé, és így teljes életet él. A megismerés folyamata is végtelen, mint a világmindenség, így az életünk értelme a természetben eleve adott. Aki megérti ezt, az minden percben, minden helyzetben a megismerés érdekében cselekszik. Sokan most úgy gondolják, hogy nem lehet mindenki tudós, kutató, filozófus vagy egyéb alkotó ember. Természetesen ez így van. A legtöbb embertől távol esnek ezek a tudományok, és egyszerű mindennapi életükben nem foglalkoznak közvetlenül a megismeréssel. Nem tudják, hogy mi az. De hát a túlvilágot sem ismeri senki, mégis mennyi megtévesztett ember hiszi, hogy a paradicsomba kerül, és halála után is élhet. A megismerés folyamata az, ami az embernek valós lehetőségként kínálja a hosszú boldog életet és leküzdhetővé teszi a halált. Ebben az ateistáknak jobban kell hinni, mint másoknak az Istenükben, mert ez elérhető realitás. Ezért a boldogító célért kell dolgozni. Már gyermekkorban az iskolákban is tudatosítani kell a megismerés gondolatát, hogy később természetes legyen, hogy ez életünk értelme. A megismerésnek intenzíven az élő anyag kutatására kell irányulnia, mert ez a természet és az élet parancsa, mert a természet a legigazabb Isten, akinek legfontosabb üzenete az, hogy megismerjük és birtokba vegyük kincseit.

Az ember eszmélése kezdetén természetimádó volt, mert igaz őstöncei erre készítették, aztán a mesterségesen alkotott vallások megrontották jellemét. A hatalomra esedező vallás-manipulátorok csapdájába esve egyre több bűnt követtek el egymás ellen. A rivalizáló vallások megosztották az embereket, az Isten nevében gyilkoltak és fosztottak meg teljes népcsoportokat szabadságjogaikról. Ezek már történelmi tények, és senkisé nem gondolhatja komolyan, hogy ezek a vallási csoportok ma jobbak lennének elődeiknél, csak a taktikájuk változott meg, a céljuk maradt a régi. Az ateisták az értelmes élet hívei, és az értelmes élet útja nem lehet más, mint a földön a boldog élet, az élet igazi értelme pedig csak a megismerés lehet. Az ateistáknak nem a hatalom megszerzése a céljuk, nem az ámitás, nem a politikai hatalommal, az állammal történő egyezkedés, megalkuvás, vagyonszerzés, hanem a tudat megtisztítása mindenféle misztikus szennyeződéstől, mert az ember csak így lehet igazán Homo sapiens, a Természet-Isten testi és lelki részese.

Egoista Istenek

A vallások az Istenek dicsőség kultuszát hirdetik. A legnagyobb főnök az Isten, aki elvárja, hogy naponta könyörög-

jünk hozzá, dicséressük és dicsőségére hatalmas templomokat emeljünk fényűző pompával feldíszítva. A történelem bebizonyította, hogy az öntelt diktátorok dicsértették állandóan magukat, és készítették maguknak hatalmas szobrokat és palotákat, nem törődve azzal, hogy a nép nagyon szegény, éheznek vagy nincs otthon a fejük felett. Ha megfigyeljük az egyházak felépítését, azonnal kitűnik militarista formájuk. A szeretet-álarc mögé bűvő parancsnokok pásztoroknak mondják magukat, a pásztorok pedig nem csak őrzik, terelgetik a nyájat, de időnként megfejik, megnyírják, sőt le is vágják őket... Az emberiség nagy baja, hogy mindig a főnökök és parancsnokok idézték elő, azok, akik mindenben különbnek érzik magukat embertársaiknál, és jogot tartanak az ítélkezésre, fenyegetésre és parancsolgatásra egyaránt.

Az emberiségnek a harmadik évezredben nem főnökökre, hanem vezetőkre van szüksége... Az ateista ember ha megbízza feladattal, nem a főnökösdit játssza, hanem tehetségét és szorgalmát az emberekkel közösen érvényesíti a kitűzött cél érdekében. Az ateista Isten: a Természet, aki mindenki által látható, érzékelhető szeretete és büntetése egyaránt. Részei vagyunk Természet Istenünknek. Nem azért kell dicsérnünk, óvnunk, mert ő a főnök, hanem azért mert belőle vagyunk, tőle származunk, ő adja nekünk az ételt és italt. A természet megismerése szeretetünk kimutatása Természet Istenünknek.

A papok által kreált Isten saját magát mindenki fölé emeli, mert ő a mindenható, vagyis egy nagyképű senki, mert még arra sem képes, hogy megjelenjen előttetek és megmutassa nemlétező önmagát. De ítélkezik fölöttetek, az élet és halál ura, aki nem méltat benneteket arra, hogy kezet nyújtson, mert ő a főnök, aki mindenkit és mindent elintézhet... Hát nem ismerős ez mindennapi életünkben? Az Istenben az ember leutánozta romlott önmagát.

Tehát a misztikus Isten nem más, mint eszköz a vallások kezében valamiféle hatalom gyakorlásához és megtartásához.

A Természet Isten itt van előttünk, nem akar hatalmat, mert mindenkinél hatalmasabb, ő életünk bölcsője, boldogságunk háza, az örök élet reménye; csak el kell fogadni őt, és óvni mindörökre.

néd

Arany János

Száraz válasz Petőfinek

írta Bíró László

Száll a lelkem, mint egy rím balon.
Emelkedik a szív, örömtől olvadék.
Neked nyújtom baráti karom,
Én, egy szintén népi sarjadék.

Írtam a Toldit csizmában, szűrben.
Rossz idő volt, mire elkészültem.
Nem a jutalomért indultam a tűzbe.
S pályadíjul barátságod nem volt kitűzve.

Ám az aranyaknál is nagyobb kincs,
Hogy te nekem levelet írtál.
Barátságodnál becsesebb érték nincs.
Szűk lakomban fény van. Lelkembe világítál.

Magyari Barna

A költők belevizeltek a dumába

írta Bíró László

amikor a költők belevizeltek a dumába
enyhén sós lett a szavak medre
a festő egy hatalmas lélegzetet vett
majd azt mondta ez itt Trianon üres vedre

a családi vihar után Pista bácsi felment a padlásra
hogy beállítsa felesége melltartóját
máskülönben a valóság víziói
nem közvetítenek se csókot se nászéjszakát

az avantgárd almaültetvények
naponta gyümölcs alakú női melleket teremtek
a költő halántékában nagy volt a dübörgés
élményekhez csapódtak gyönyörű fenekek

Sárközi Árpád

A privatizáció szele

Emberünket is megérintette a privatizáció szele,
 Varangyidomító Rt-t alapított a szende.
 De előbb-utóbb csődbe viszi a céget,
 Mert a varangyok mindig leverik a léceket!
 Idomítani távolugrást kellett volna,
 Mert a hulló-népség földhöz ragadt lomha!

Szurmai Mária

Akkor és ma

Kik voltunk akkor?
 Két buta kamasz,
 nyár-ízű suhanc,
 kökemény dac.

Feltámadó élet
 tavasz elején,
 ezek voltunk akkor
 te meg én.

S kik vagyunk ma?
 Az ősz két gyermeke,
 kiknek a tegnappal
 múlik el élete.

Mert meghalt már a dac,
 elmúlt már a tavasz,
 s velük együtt
 a két buta kamasz.

Bíró Ida

ŐSZ

sirat az ősz
 színes köpenyén
 vonuló madárraj
 meleg köntösén

vackát készíti
 virág és bogár
 rózsafa szirmán
 késői halál

elillant levegő
 édes illata
 benne időz már
 a kék zúzvara

Kovács István József

Halottak napján

Kegyelettel most gyertyákat gyújtok,
 Halottainkért, magambaszállva.
 A pislogó láng szellemtáncot jár,
 Képvisel, elvisz egy más világba.

Gyertyaláng... apró mécses varázsa,
 Üzenet néktek, kiket szerettem.
 Lassan az én gyertyám is csonkig ég,
 Elsuhan az életem felettem.

Elfogyunk mind-mind, mint a gyertyaszál,
 Léleklángolással, tűzzel, fénnel.
 Halottak napján újra éledünk,
 Ölelkezünk mind... élet-reménnyel.

Sárközy Vendel Gergely

Badacsony

Magas a hegy, miként egy korona, áll,
 lombok zöldje víztükrön tündököl,
 amit fodrokra csalogat a sugár,
 - érlelőn átlövell a fürtökön.

Pár levelet ősz zizegtet a földön,
 puhulnak a fürtök szemei már,
 világosodó lombozata még zöld,
 de a tavalyi must zamata láng.

Hegyi lejtőn sorakoznak teraszok,
 szőlőskerteket alkotnak a sorok,
 vízőv díszíti ívesen a partot.

Vízfényben fürödnek a levelek,
 hegyről le - forrás - pajkosan siet,
 a természet örök vízcsapja ez.

Badacsony, 1980. október 11.

Magyari Barna

versei

Ölelésed öröm-protézis

ősz volt övek hulltak
 amor-avarban zörrent a remény
 már nem tudom hogy akkor ott
 szájpaddásomon hányszor voltál enyém

ha foghíjas volt az öröm
 ölelésed lett protézis
 érzelmeink lágy bársonyát
 gyakran átjárta a bódító poézis

a tűzoltóság messze van
 pedig itt valami pörkölődik ég
 annyira szerelmesek vagyunk
 hogy szívünkre rákozmált az ég

Furcsa ország az orcánk

nagymamák fekete kendőiből
 összevarrja isten az éjszakát
 öltözködik az emberszabású helyzet
 a pára-pantallóhoz passzol az alázat-kabát

ha leköpnék legalább nedvesedsz
 néha a szégyen is lehet verőfény
 ösztönök őszén vájkál a vājár
 a szívek mélyén sok a köszén

vénádban egy kis sziget a szeretet
 földrajza van a létnek
 furcsa ország az orcánk
 domborzatát gyakran módosítják az évek

Gyönyörre simulnak a percek

pupillánk párnáin pihen a forróság
 ajkad hozzáér a számhoz
 nézem a combod halántékom mögött
 a jövő élményeket számoz

olykor meg-megérintem a kezed
 máskor csak vágyaink állnak egymás mellett
 két nagy piros buldózer a szívünk
 mely gyönyörre simítja az együtt töltött percek

csöndemben más a csillagrendszer
 lényed a legfontosabb égitest
 tetteidből sugarakban dől a szeretet
 versem és világom fénye ez

Energiává nemesül az éden

gyönyörgyárak készítik a házunk
 tested hői hegesztik a panelt
 a romantika rondellái fölé
 melltartód boltíveket emelt

csípőd környékén sok a csapadék
 ősztön őszön beázik a báj
 a mámor kéj-kalapáccsal
 misztikus barlangodba élményeket váj

hatalmas folyó az áradó amor
 benne csapkod a világegyetem
 veled energiává nemesül az éden
 ölelésed turbinái hajtják életem

Lelkes Miklós

A legszebb eső

A Legszebb Eső házában nemegyszer,
 még gyermekkorban, ujjongtak a fák,
 s mikor az eső elállt, a hegyeknek
 tündérke szótt áttetsző fényruhát.

Lassan szötte, el-eltűnődő kéknek
 szálaiból, csendből, s hogy hol vagyok
 azt is feledtem: ámuló tükörből
 tündércipőcske csengett, ragyogott.

Felcsillogtak piros szamócacseppek,
 s rigófütyű bújt ág-alagúton át.
 Akkor a Mesék Kapuján beléptem,
 s beszédes lett erdő, út, némaság.

Ma is mesélnek? Az a Mese más volt!
 Másként kínálta Tündér és Idő:
 szivárványhídján szívtől szívig fénylő
 béke sétált, szívéből nevető.

A Legszebb Eső másik tájra ment el.
 A tündért elcsalta a messzeség,
 s csak emlékeim küldenek utánuk
 vadrózsa-dalt, ezüst csillagzenét.

Horváth Jenő

Beszélgetéseim

Ma megint beszélgettem magammal,
mert szétgurult bennem a jelen,
a dolgok töprengéseivel,
a hétköznapi megállóiban.

Ma megint beszélgettem magammal,
mert feltámadt bennem a csend,
a gondok létszerűségében,
a lélek módosulásaiban.

Sokan vagyunk

Sokan vagyunk, kik a hajnal fényei alatt
a nappalok ránk kövesedő gondoljaival
a percek ritmusának töretlenségével
megszállottként cipeljük - Hitünket.

És estéink ha ránk köszönnek,
komor felhők paplana alatt
melengetjük a szívünket.

Öregek

Már töredezik
az Idő lakkja,
Sorsuk húrjait
a Csend lefogja
néha, az őszi
búcsúzó fényben,
melybe arcuk
pergamentje
belesímul,
míg szívükben
az emlék
harangjai
megkondulnak.

Kovács István József

Halálom után

Mint kriptafalú sóhajok,
a csend zenéje felzokog,
a szellemszimfóniában
lebegve szállok fényárban,
szeretkezem a csillagokkal.

Bayer Béla

Ősz

Varjúsót cifráz a szél.
Szitáló ködtől hízik a rög.
A cserében ikrás fény rejtőz,
a parkra árny költözött.

Ólompalástú istenek fáznak.
Vacog a vérző bokor.
Hordóiban bugyog, dörömböl,
kiforr a bor.

Érett körte hull a földre,
elmállik néhány rögön.
Duzzadó buckák hajolnak össze
szerelmükön.

A nyár, mint kicsorbult pohár,
cserepeire hull.
Ingujját lassan összevonja,
belép az est, bealkonyul.

Kondor Jenő

Kullog mögöttünk

Még megtartasz Uram
por porod tapossa
ereid szakítva
hiába vágyom vissza

Te odafenn
s én idele
Kiszámítottad:
dobszó-göröngyökkel
hull a kegyelem

Bókol-e néked bodza
fűszál hajlik-e feléd
-esővel sírnál-
Más kezébe ontja
szakállas fellegét

Hajítja kalapját
utánad a szél
a vén szőlőpásztor
Az ember csak fél
csillag-fillérek
nem kunyerál
nem remél

Mögöttünk kullog
egy őszi levél

Dr. Rudnai Gábor

Zabhegyezők Asztaltársasága

Már ötször tíz tavaszt is megéltem, de most is jól emlékszem a hatvanas évekre. Gimnáziumi osztálytársam Don Péter vitt el 1964-ben, érettségi után a Zabhegyezők Asztaltársaságába. Az elnevezéshez az ötletet Salinger regénye adta. Hetenként egyszer üléseztünk a Népköztársaság útja 19. szám alatti Negro Eszpresszó karzatán. Lepusztult, elhanyagolt hely volt ez, azóta kétszer is átépítették, most az elegáns Ballantines Club működik itt. A presszóban folytattunk irodalmi vitákat, olvastuk egymás legfrissebb műveit. Hajas Tibor - ellentétben Delirium tremens c. versével - szódát rendelt dupla buborékkal. Én valami komolyabbat: málnaszörpöt vagy utasüdítőt, elvégre ekkor már kitűnő érettséggel méltónak ítélték arra, hogy "kiscigó II." beosztásban a Magyar Cukoripar alkalmazottja legyek, havi 750 Ft fizetéssel.

Az asztaltársaságnak egy kritikus /Don Péter/, két prózaíró /Balassa Péter és Töke Péter/, valamint két költő volt a tagja: Hajas Tibor és én. A Negróból olykor átlátogattunk a Berlinbe, ahol egy másik törzsszasztalnál két költővel is lehetett beszélgetni: Alföldy Jenővel és Radnóti Sándorral.

17,5 ponttal /a maximum 20 volt/ nem vettek fel a bölcsészkarra, ezért munka után előkészítő tanfolyamra jártam. Másodszor már felvettek, de csak előfelvétellel: Kalo csán és Kiskunfélegyházán voltam katona. Bevonulásom előtt egy héttel jelent meg nyomtatásban az első írásom: "A nyúl meg a tű" c. verses állatmese a Ludas Matyiában.

Biki /Hajas Tibor/ kettős életéről mit sem tudtam, letartóztatásának hírére verssel reagáltam:

"Írt ő is, mint én, balladát,
kisiklott sorsú Villon,
de jött egyszer a fakabát,
s nem dőzsöl Nobel-díjon,
csak államkoszon. Mit írjon,
milyen ars poeticát,
ha nincs esélye, hogy kinyírjon
bárkit is, csak önmagát?"

Mezei András regényt akart írni róla, a "negatív hős" szerepét szánta neki, aztán amikor személyesen is megismerte, nem csak a Tükör riportjából, teljesen megváltozott a véleménye, az Élet és Irodalom versrovatvezetőjeként és az Első Enek c. antológia szerkesztőjeként egyengette az útját az irodalmi élet felé.

Egyetemista koromban néhányszor véletlenül összefutottunk az Eötvös Klubban. És most kezembem az Orpheus c. folyóirat idei Hajas Tibor emlékszám... Velem egy idős volt, élt 34 évet. 1980-ban pusztá halálhírén kívül semmit sem tudtam róla, első megdöbbenésemben Radnóti Sándor számát tárcsáztam.

Édesapámnak két asztaltársasága is volt: az egyik hétköznap a Hungária /ma újra New York/ Kávéházban, a másik vasárnap a Napsugár Eszpresszóban /Thököly út - Népstadion út sark; ma pizzéria/. Utóbbihoz időnként csatlako-

zott Futó Dezső és Kisfaludi Strobl Zsigmond is. Zsiga bácsi egyébként akár az egész presszót megvehette volna, de csak egy szimplát ivott, a duplára sajnálta a pénzt. Apám magas kort ért meg, előbb a zuglói asztaltársaság halt ki mellőle, aztán a körüti, a végén már egyedül ült a Mélyvíz lejárattól balra lévő törzsszasztalnál, amit Heltai Jenőtől örökölt.

A Hungária Kávéház megbecsülte törzsvendégeit: erkölcsi-leg is /a karzaton és a szalonokban megtekinthető a híres törzsvendégek arcképcsarnoka, a Nyugattól napjainkig / és anyagilag is /Siklósi Norbertnek, a Lapkiadó vezérigazgatójának támogatásával törzsvendég-igazolványokat osztottak, melyeknek tulajdonosai kedvezményes áron fogyaszthattak a kávéházban/. A Negro nem látta meg törzsvendégeiben a halhatatlanság ígéretét: távollétemben a kibővült asztaltársaságot udvariasan, de határozottan kitéssékelték.

Leszerelő bakaként a Népköztársaság útja túloldalán arattam irodalmi sikert: a Lukács /akkor még Különlégességi/ Cukrárszában egy Rácz György rádiós szerkesztő által vezetett műsorban kaptam megszólalási lehetőséget, felolvashattam Elégia c. versemet /LANT 1994 tél/. 1965 szilveszterén örségbem voltam Kiskunfélegyházán, távolról, a város felől hallottam az éjfél harangszót. Ez volt az első olyan szilveszter életemben, amit nem otthon töltöttem. A vershez sokan gratuláltak, Pálmai Kálmán professzor is megtisztelt barátságával. A Negróba azonban többet nem tettem be a lábam.

Az alapítótárgok közül talán én vagyok az egyetlen, aki nem váltott műfajt, Töke Péter a főszerkesztőségig vitte, egyszer hajlandó is volt 5 percre fogadni. Alföldy Jenő egy darabig vezette az Élet és Irodalom versrovatát, de tőlem egy sort sem közölt. Azt hiszem, nem tudja nekem megbocsájtani, hogy én még emlékszem az ő verseire.

"Fantasztá, álmodozó, nincs gyakorlati érzéke" - írta rólam a továbbtanuláshoz szükséges jellemzésben az István Gimnázium KISZ-titkára. Ez akkor fontos iratnak számított, s osztályfőnökömnek nem kis erőfeszítésébe került ennek az előnytelen mondatnak az eltüntetése. Pedig igaznak bizonyult, Kiscigó II.-ként is szinte ugyanúgy, mint ma, kétdiplomás, doktorált tanárként. Ami azonban 18 évesen természetes, az 53 évesen megalázó és felháborító. A szegények presszójából a gazdagok klubja lett. Akkoriban három ember már csoportosulásnak számított, ma tíz ember párt-nak vagy egyháznak. Akkor kigúnyoltuk a kispolgárokat, ma irigyljük őket. Akkor a sorok között olvastak, ma már a sorokat sem.

Különben a kutya se törődött velünk. Egy-egy szerkesztő jóindulatán múlt, közli-e rendszeresen a fiatalokat. Ezt tette Ösz Ferenc a Pest megyei Hírlapnál, Szomráky Sándor a Nők Lapjánál, Fábián Zoltán az Ifjúsági Magazinnál. Amíg katona voltam, 20 versemet közölte a kecskeméti Petőfi Népében Mester László. A nemzedék önszerveződését azonban megátolta a hivatalos irodalompolitika: elképzelhetetlen lett volna, hogy az asztaltársaság egyesületté alakuljon és kiadjon egy folyóiratot vagy antológiát.

A magyar asztaltársaságok közül talán a leghíresebb volt a Tízec Társasága a Pilvaxban és a Művészasztal a Japán Kávéházban. A Tízec Társasága a Közvélemény Asztalát ülte

körül. Nekünk már csak egy füstös presszó jutott, de fiatalok voltunk, vidámak, optimisták, egyszóval boldogok.

Rudnai Gábor

Zabhegyezők Asztaltársasága

Asztal körül önjelölt zsenik,
elfuserált költők és próféták,
kontrázó kontár műtész.
Két dupla közt egy szimpla vers a téma,
majd vitára invitál a séma,
mit szokás jog szentesít.
Zúg a presszó, mint aréna,
páholyában, mint trónon Caesar,
lenn a pultnál szoknyás pincér áll,
hüvelykujjal felfelé mutat:
- Mért játszanak, ha pénzük nincs, urat?

Negro Song

Eszpresszóban hadonásztunk,
Mefisztóval paroláztunk,
csak jó verset írjunk.
Balhézhatótt az öreglány,
mert a boltnak rossz a reklám,
nincs okunk, hogy sírjunk.
Noha néha megró,
jó csehó a Negro.

Akkor másképp írtam verset,
néha túlon túl is nyersét,
durva volt a forma.
Hőse részeg, netán kokott,
íze-búze ma sem kopott,
csípős, mint a torma.
Noha néha megró,
jó csehó a Negro.

Szétszéledt már a társaság,
én körmölöm a zárszavát,
véget ér a songom.
Karzatunkon más portyázik,
más vitákon más pofázik,
mégis csak azt mondom:
Noha néha megró,
jó csehó a Negro.

Dr. Domonkos János

Bemutatom lapunk olvasóinak

Ausztráliát és Dr. Mark Higgie-t, Ausztrália nagykövetét

Ausztrália földjét 16-18 000 kilométer választja el hazánktól. A világ legkisebb kontinense, egyúttal a világ legnagyobb szigete. Méltán nevezhető az ellentétek földjének, mind földrajzi, mind etnikai értelemben.

A földrésznyi ország akkora, mint Európa négyötöde. Nagyságához képest igen kevés lakosa van: 17 milliónyi. A népesség háromnegyede városokban él. A szárazföld belső része jobbra lakatlan.

Évezredes építészeti alkotásokkal nem büszkélkedhet, hiszen őslakói kőkorszaki színvonalon éltek, amikor a híres felfedező Cook kapitány két évszázaddal ezelőtt rábukkant Ausztrália keleti partjaira, a szárazföld belsejébe pedig csak száz éve hatoltak be európaiak.

Az egymástól távol honos és látszólag össze nem illő kultúrák találkozása során alakult ki az Ausztráliára oly jellemző sokszínűség és változatosság. Az őslakók, akik a Föld legősibb ismert civilizációját mondhatják magukénak, sok népcsoporttal voltak kénytelenek megosztani szülőföldjüket.

Aki igazán meg akarja ismerni Ausztráliát, nem korlátozhatja látogatását a nagy városokra. Az igazi Ausztrália a metropolisok amerikai felhőkarcolóin túl kezdődik. Sok a természeti látnivaló. A megannyi rezervátum; és maga a különleges növényzetű és állatvilágú táj páratlan élményt kínál.

Ausztrália vöröslő szívét az egykori fehér kutatók "Ayres Rock"-nak keresztelték, de a hatalmas monolit napjainkban ismét az őslakók által adott eredeti nevén, Uluruként ismert. Éppen Ausztrália közepén fekszik, mint valami hatalmas szív. Kiemelkedő kulturális jelentőségével az őslakók kultúrájának is középpontjában áll.

A Nagy-Korallgát az óceán gyöngysora. Külső életét a kék legkülönbözőbb árnyalatai mintázzák. Új-Guineától Gladstone-ig 2414 km hosszú képződmény a világ csodáinak egyike. A külső zátonyok mentén és közöttük lebegnek a legyezőkorallok. A mélyebb vizekben megdöbbenő méretűre nőnek. A kőkorallok az egymást követő nemzedékek mészvázáiból jönnek létre. A zátonylakó halak, és maguk a korallok ragyogó színekben pompáznak.

A legnagyobb és legrettegettebb ragadozó a világon, a nagy fehér cápa Dél-Ausztrália partközeli szigetei körül tanyázik. Nyaranta -acélból készült ketrecükben- a bűvárok teljes biztonságban gyönyörködhetnek az óceáni fenevedekben.

A 7 méternél is hosszabbra megnövő sósvízi krokodil a veszélyesebb a két ausztrál krokodilfajból. Az édesvízi krokodil kisebb, kevésbé agresszív: inkább elkerüli, mint megtámadja az embert.

A nagyközönségnek Ausztrália a kenguruk országa. Az ausztráliai vörös kenguru a világ legnagyobb erszényese. A farkát harmadik lábként használja. Arra támaszkodik táp-

lkozáskor, és annak segítségével gyorsul menekülés közben. Gyorsan tudnak futni: 60-80 km óránkénti sebességet is elérnek. A kenguruk távolugrásának "világrekordja" 14 m, magasságban pedig három és fél méter.

Az erszéyes medvék képviselője a népszerű és közkedvelt koala. Az Ausztráliába érkező látogatóknak a koalamackóval való ismerkedés el nem mulasztható turistaprogram.

Ahol a nemzet született: Sydney. A lassan ereszkedő repülőgép ablakából a tengerparton a vége láthatatlan háztenger: Sydney. A zegzugos Port Jackson-öböl jelvénye a hatalmas Harbour Bridge /Kikötő-híd/, és a csillag a kagylóhéjakból álló / mások szerint egy mandarin gerezdjeinek formáját idézi / az építőművészet egyik csodája, a sydneyi Operaház. Nemcsak a város, hanem egész Ausztrália nemzeti jelképévé vált. A teljes pompájában tündöklő Operaház mára a "Három Nagy" látványosság egyike lett Ausztráliában. A másik kettő a Nagy-Korallgát és az Uluru /Ayers Rock/.

Az Ayers Rock mitikus idők időzö léggömbje, a trópusi őserdők, az időről időre eltűnő, majd előbukkanó tavak, és az a nemes életere, ami a víz alatti korallcsodák mélyén szintúgy kifejezésre jut, mint a kenguruk és a koalák játékos mozdulataiban, de akár a tengeri vízisportok látványosságában, vagy a jövőt felcsillagító világvárosok forgatagában - mindez Ausztrália.

- Korunkban megnőtt az érdeklődés egymás országai iránt. Mi erről a tapasztalata a nagykövet úrnak? Szeretnénk bemutatni Önt olvasóinknak. Hogyan választotta ezt az igazán nem könnyű hivatást? /Dr. Mark Higie ausztrál nagykövet, 41 éves/

- Már az egyetemen kelet-európai és szovjet tagországokkal foglalkoztam. Szerencsés vagyok, mert a továbbiakban is életem nagy részét ezek a tanulmányok kötötték le. E tudományterület révén értem el doktori címet, majd diplomáciai szolgálatba álltam. Először Bécsben, majd Belgrádban szereztem követségi gyakorlatot, mely munkám során bizonyos rálátásom volt Magyarországra is. Ezt követően küldtek magyarországi nagykövetnek.

- Hogyan értékeli a magyar-ausztrál kapcsolatokat; ezen belül a gazdasági és kulturális együttműködés lehetőségeit?

- Magyarország most nagy jövő előtt áll! Különös öröm tölt el, hogy akkor szolgálhatok Magyarországon, amikor Magyarországra a legboldogabb évek következnek. A volt szocialista országok közül /néhányal párhuzamosan/ Magyarország teljesít a legjobban. Átmeneti esztendő után most már a gazdasági fejlődés is előre halad. A megoldás része volt sok kemény és népszerűtlen intézkedés. Magyarország siker-receptjévé vált: az egyre több külföldi /közöttük ausztrálok/ befektetése. Magyarország már a NATO-klub tagja. Tudomásom szerint a másikba, az Európa Unióba is csakhamar belép.

Az ausztrál-magyar kapcsolatok igen jók. Az Ausztráliában élő 70 ezer magyar révén is kiváló emberi kapcsolatok jöttek létre. A gazdasági kapcsolatok hosszú évek óta kedvezően alakulnak. Számottevőek az ausztrál befektetések Magyarországon. Az 1989-es magyarországi változások óta erősebbek a politikai kapcsolatok is. Az a megtiszteltetés ért, hogy a közelmúltban Göncz Árpád köztársasági elnököt kíséreltem hazámba.

Ausztrália államfője ma is Nagy-Britannia királynője, II. Erzsébet /aki már látogatást tett Magyarországon/. A királynőt állandó jelleggel az általa kinevezett főkörmányzó / most Sir William Deane/ képviseli Ausztráliában. A kormányfőnk, Robert Hawke úr 1989-ben már találkozott az akkori magyar miniszterelnökkel. Kapcsolataink kiválóan fejlődnek. Gazdasági téren széles a paletta. Az ausztrál befektetés és kapcsolatépítés is oda jön, ahol számára kedvező lehetőség adódik, hogy csak néhányat említsünk: élelmiszeripar-húsipar-űdítőitalok, autókalkatrészek, utazási biztosítások, film- és színháztechnika, hotel szolgáltatások, de sorolhatnám tovább...

- Személy szerint milyen kapcsolata van Magyarországgal, a mai magyar kultúrával?

- Magyarország előnye a gazdag kulturális élet értékes kínálata. Örzi építészeti hagyományait, kincseit. Szívesen hallgatom komolyzenét feleségemmel együtt Budapesten, a Liszt Ferenc Zeneakadémián, de a főváros mellett az egész országot szeretném megismerni. Nemrég először jártunk a Balaton környékén: Tihanyban, Keszthelyen a Festetics-kastélyban, Sümegen és Zalaegerszegen. Magam és az ausztrál nép nevében jókívánságaimat küldöm a lap olvasóinak!

- Nagykövet Úr! Köszönöm az interjút!

Kulimár János

Életbenmaradás

Úgy élj minden órán
és úgy fogd a társ-kezet,
mint várostromló; kinek
életén bármelyik pillanat a pont lehet.

A század liftje csattog,
elfáradt, baljós a szerkezet.
Társak ezre száll ki menetközben:
ám Te tiszteld az életet!

Szorítsd kezeden erősen
a remény igazgyöngyét:
úgy őrizd, miként csukott pillák
óvják befelé sírók könnyeit.

Németh Erzsébet

Őszül...

Őszül... kórósodnak a mezők,
a domb alatt árnyéka nő a gondnak.
Lombtalanná válik az álom,
szorongó szívünk harangjai kongnak.

Fizessen elő a Lantra! Egy évre postaköltséggel együtt mindössze 400 Ft. Az előfizetési díjat postautalványon a szerkesztőség címére kell elküldeni. Lapunk nem nyereséges kiadvány, ezért a közölt művekért szerzői jogdíjat nem fizetünk. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Fiatal, tehetséges szerzők színvonalas írásait várjuk, egy bemutatkozó levél kíséretében!

LANTRA

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Németh Dezső
Olvasószerkesztő: Németh Erzsébet

Szerkesztőség: 1211 Budapest
Ady Endre út 5. III/10.
Telefon: 277 7196
Telefon/fax: 277 5309

Kiadja a Tinódi Klub
Felelős kiadó: Németh Dezső
Szerkesztés-tördelés, sokszorosítás a Tinódi Klub munkája

ISSN 0865-8633

Oláh András

esélytelenül

halált öklendeznek
a buldózerek
vádol
a lebontásra ítélt
falak szomorúsága

*

kerekek zakatolnak
- a föld kihagyó
szívverése

izgatott varjak
- kései szirénák
a hideg csöndben

*

gyász és félelem:
jégből nőtt
rügyek a fákon

sebzett madár

Petkes József azonos című
festménye alá

vad szelek sírnak:
a romok fölött
halál kaszál
rikolt az vijjog
egy tépett tollú
sebzett madár

szavak szakadnak:
felhőmagasból
szédül alá
bénultan verdes
a tépett tollú
sebzett madár

megvakult a nap:
fekete csöndben
fekete gyász
a vérző csöndre
egy megfeszített
madár vigyáz

1997.